

1. SIVISTYSTOIMI

Sivistystoimen tulosalueet ovat sivistystoimen hallinto, varhaiskasvatus, perusopetus, lukiokoulutus, hyvinvointi, kirjasto ja vapaa sivistystyö.

Sivistystoimen toimialaa johtaa sivistysjohtaja.

	TP 2023	TA 2024	TA muutos 2024	TA yht. 2024	Toteuma 1-6 kk	Poikkeama	Käyttö %
00030010 SIVISTYSTOIMI							
TOIMINTATUOTOT	730 068	464 149		464 149	205 675	-258 475	44,3
TOIMINTAKULUT	-9 787 593	-9 963 402		-9 963 402	-5 093 526	4 869 876	51,1
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-9 057 525	-9 499 253	0	-9 499 253	-4 887 852	4 611 401	51,5
Poistot ja arvonalentumiset	-13 782	-11 647		-11 647	-7 247	4 400	62,2
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-9 071 307	-9 510 900	0	-9 510 900	-4 895 098	4 615 802	51,5

Perustelut:

Sivistystoimen organisaatio on rakennettu vastaamaan hyvinvointi- ja sivistyskunnan vaateisiin. Varhaiskasvatusta, perusopetusta ja lukiokoulutusta järjestetään ja kehitetään oppimisen, kasvamisen ja hyvinvoinnin näkökulmasta. Vapaata sivistystyötä, kirjastotoimea ja hyvinvointitoimea järjestetään hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen näkökulmasta.

Talous

Kokonaisuudessaan sivistyksen toimialan kulut ovat edenneet hieman talousarviota suunniteltua nopeammin.

Toimintakulut

Toimintakulut ovat edenneet hieman suunniteltua nopeammin. Odotettavissa olevat palkankorotukset ja lomarahat sekä erilaiset ensimmäisen vuosineljänneksen jälkeen tapahtuvat maksatukset tulevat näillä näkymin muuttamaan tilannetta vuoden kuluessa heikommaksi ja koko vuoden toteuman on odotettavissa ylittyvän.

Toiminnantuotot

Toiminnantuotot ovat laskeneet pysyvästi, syynä ovat esimerkiksi vähentyneet valtion erityisavustukset ja varhaiskasvatusmaksujen maksuperusteiden muuttuminen.

2.1 Sivistystoimen hallinto

Palvelusuunnitelma:

Sivistystoimen hallinnon tehtävänä on toimialaan kuuluvien palveluiden järjestäminen ja kehittäminen sekä hyvien edellytysten luominen tehtävien hoitamiseen.

Vastuhenkilö: Sivistysjohtaja

Määräraha- ja tulotaulukko sitovalla tasolla:

	TP 2023	TA 2024	TA muutos 2024	TA yht. 2024	Toteuma 1-6 kk	Poikkeama	Käyttö %
00030100 Sivistystoimen hallinto							
TOIMINTATUOTOT	330	350		350		-350	
TOIMINTAKULUT	-193 330	-187 228		-187 228	-105 726	81 502	56,5
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-193 000	-186 878	0	-186 878	-105 726	81 152	56,6

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut	Toteuma 1–6 kk
Edistetään henkilöstön työhyvinvointia yksikkökohtaisilla työhyvinvointisuunnitelmissä sekä huomioidaan henkilöstön osaamisen kehittyminen vastualueiden koulutussuunnitelmissa.	Yksiköiden työhyvinvointisuunnitelmat käydään läpi ja yksiköissä toteutetaan työhyvinvointikyselyt syksyn 2024 aikana, minkä lisäksi vastualueiden koulutussuunnitelmat päivitetään.	Sairauspoissaolojen määrä. Työhyvinvointikyselyn tulokset.	Sairauspoissaolojen määrä on ollut nousussa. Työhyvinvointikyselyt toteutetaan loppuvuonna.
Varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle laadukas lapsen ja nuoren kasvu- ja koulupolku.	Tarkastellaan mm. kasvu- ja koulupolun nivelvaiheita, joiden toimintamallit käydään läpi ja päivitetään tarvittaessa.	Seurataan nivelvaiheiden onnistumista ja tarpeen mukaan nivelvaihemallia muokataan.	Nivelvaiheiden tarkastelua on toteutettu toukokuussa.
Kuntalaisten palvelut tuotetaan eri-ikäisille lähellä ja laadukkaasti	Vastuualueilla tunnetaan kuntalaisten näkökulmasta tehdyt laadukkaat palvelun määritelmät. Palveluja pyritään toteuttamaan määritelmän mukaisesti.	Vastuualueittain sopivissa kohdissa tehdyt kyselyt.	Kirjaston kuntalaiskysely toteutettu ja tulokset on käsitelty työryhmässä.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Talousarviovuotta 2024 saattaa haastaa monihäiriötilanne. Siihen voi sisältyä kansainvälisen tilanteen muutoksista aiheutuvia elementtejä, jotka voivat edellyttää esimerkiksi valmistavan opetuksen järjestäminen uudelleen sekä varhaiskasvatuspaikkojen riittävyys. Taloudellisesta näkökulmasta riskejä voivat olla valmistavan opetuksen tarve, varhaiskasvatuspaikkojen ja tilojen tarpeen kasvu, henkilöstön kuormittuminen monihäiriötilanteen ja yleisen työnkuormittavuuden vuoksi sekä useiden palveluiden järjestäminen yksittäisten työntekijöiden voimin.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Sivistystoimen tehtäviin ovat vaikuttaneet usean vuoden ajan erilaiset häiriötilanteet. Sivistystoimen palvelut tuotetaan kevyellä hallinnolla. Osa yksiköistä toimii yhden tai kahden työntekijän voimin. Tämä on selkeä riski palveluiden tuottamisessa.

Työhyvinvointisuunnitelmat ja koulutussuunnitelmat käydään läpi ja päivitetään perustuen yksiköistä nousseisiin tarpeisiin.

Tällä erää riskit eivät ole toteutuneet.

2.2 Varhaiskasvatus

Palvelusuunnitelma:

Varhaiskasvatuksen tehtävänä Joroisissa on tuottaa hyvälaatuista, paikkakunnan ominaispiirteisiin parhaiten soveltuvaa varhaiskasvatusta, asiantuntevaa esiopetusta sekä joustavia, perheiden tarpeisiin vastaavia avoimen varhaiskasvatuksen palveluja. Yhteistyössä huoltajien kanssa luodaan lapsen kokonaisvaltaiselle kehitykselle suotuisa kasvuympäristö.

Varhaiskasvatusta toteutetaan päiväkodeissa, ryhmäperhepäiväkodissa, perhepäiväkodissa ja avoimen varhaiskasvatuksen palveluina, joita ovat säännöllinen ryhmätoiminta lapsiperheille sekä perheohjaus. Lisäksi varhaiskasvatukseen kuuluu lasten kotihoidon tuki. Varhaiskasvatuksen järjestämissuunnitelma vuosille 2024-2028 on hyväksytty kunnanvaltuustossa syyskaudella 2023.

Esiopetusta järjestetään kirkonkylällä ja Kuvansissa varhaiskasvatuksen toimintana.

Vastuhenkilö: Varhaiskasvatuspäällikkö

Määräraha- ja tulotaulukko sitovalla tasolla:

	TP 2023	TA 2024	TA muutos 2024	TA yht. 2024	Toteuma 1-6 kk	Poikkeama	Käyttö %
00030501 Varhaiskasvatus							
TOIMINTATUOTOT	276 896	100 450		100 450	76 367	-24 083	76,0
TOIMINTAKULUT	-2 951 604	-2 722 138		-2 722 138	-1 498 526	1 223 612	55,0
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-2 674 708	-2 621 688	0	-2 621 688	-1 422 158	1 199 530	54,2

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut	Toteuma 1-6 kk
Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (Karvi) on kehittänyt varhaiskasvatuksen laadunarviointijärjestelmä Valssin. Joroisten varhaiskasvatuksessa suoritetaan Valssin avulla kaksi ydinprosessin arviointi kokonaisuutta vuoden 2024 aikana toinen keväällä ja toinen syksyllä. Arvioitavat teemat valitaan yhdessä henkilöstön kanssa.	Arviointi suoritetaan Valssi laadunarviointijärjestelmällä	Kaksi ydinprosessin arviointikokonaisuutta on suoritettu vuoden 2024 aikana.	Tavoite ei ole toteutunut. Valssia ei voitu ottaa käyttöön suunnitellusti, henkilötietojen Populuksesta Vardaan siirtymisessä ilmennyt ongelman vuoksi. Valssin käyttöönotto siirtyy syksyyn 2024.
Varhaiskasvatuksessa lähihoitajilla on lääkehoitokoulutus, joka on päivitettävä 3-5-vuoden välein (yhteinen linjaus PSHVA)	Mini-LAS-kurssi	Lähihoitajan koulutuksella olevien varhaiskasvatuksen lastenhoitajien lääkehoitoluvat on päivitetty.	Tavoite on toteutunut. Kaikki lähihoitajan koulutuksella olevat varhaiskasvatuksen lastenhoitajat suorittivat

Joroisten varhaiskasvatuksessa lääketoimintatavat ja lääketoimintasuunnitelma päivitetään PSHVA:een linjauksen mukaisesti.			Mini-LAS-kurssin huhti-toukokuussa.
--	--	--	-------------------------------------

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Keskeisimmät riskit tavoitteiden toteutumiseksi ovat henkilöstön vaihtuvuus, lasten ja perheiden lisääntyneen tuen tarve, pätevien sijaisten heikko saatavuus, turvallisten ja terveellisten varhaiskasvatustilojen puute sekä yllättävät nopealla aikataululla tapahtuvat muutokset lasten määrässä niin valitsevan maailmantilanteen kuin työperäisen maahanmuuton vuoksi. Perheiden kulttuurin ja työelämän muutoksista johtuen kesäaikaan on aiempaa enemmän lapsia varhaiskasvatuksessa: kaikki lapset eivät lomaile yhdessä huoltajien kanssa ja toisaalta kaikilla huoltajilla ei ole tai on vain vähän lomaa kesäaikana.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Laadullisiin tavoitteisiin pääseminen edellyttää joka yksikössä pysyvää, varhaiskasvatussuunnitelman sisältänyttä henkilöstöä, jolla on aikaa suunnitella, toteuttaa ja arvioida toimintaa yhteistyössä lasten ja huoltajien kanssa. Yhdessä varhaiskasvatusryhmässä saa olla korkeintaan kolme kasvattajaa vastaava määrä lapsia. Jos päiväkodissa on yksi tai useampia erityisen tai tehostetun tuen tarpeessa olevia lapsia, on tämä otettava huomioon joko lasten tai henkilökunnan lukumäärässä. Suhdeluvusta ei saa poiketa edes henkilöstön äkillisissä ja yllättävissä poissaolotilanteissa (1.8.2021). Kunnassa on varmistettava siitä, että varhaiskasvatuksessa on käytössä riittävät ja toimivat sijais- tai muut varajärjestelyt.

Varhaiskasvatuspaikkoja perhepäivähoidossa (ml. ryhmäperhepäiväkoti) on 20. Vuorohoitoa järjestetään omana toimintana tarpeen mukaan joko Kuvansin päiväkodissa tai kirkonkylällä Päiväkoti Pyrrissä. Mikäli vuorohoidon tarvetta on sekä kirkonkylällä että Kuvansissa niin, että yksi työntekijä riittää, vuorohoito toteutetaan Kuvansissa. Yöhoitoa ostetaan mahdollisuuksien mukaan Varkauden kaupungilta.

Heinävesi, Joroinen, Leppävirta, Pieksämäki ja Varkaus muodostavat yhteisen varhaiskasvatuksen palvelualueen siten, että edellä mainittujen kuntien asiakasperheet voivat hakea varhaiskasvatuspalveluja joustavasti kuntarajoista riippumatta. Varhaiskasvatuspaikkoja ostetaan/myydään tarvittaessa myös muilta /muille lähikunnille.

2.3 Perusopetus

Palvelusuunnitelma:

Perusopetuksen tehtävänä on antaa laadukasta ja monipuolista yleissivistävää opetusta sekä kasvattaa vastuulliseen yhteistyöhön ja hyviin vuorovaikutustaitoihin. Perusopetuksen tulosalueeseen sisältyvät erityisopetus ja ostettu erityisopetus, APIP-toiminta, valmistava opetus ja perusopetuksen hankkeet.

Erityisopetus ja ostettu erityisopetus

Erityisopetusta järjestetään jokaisen oppilaan henkilökohtaiset tarpeet huomioiden. Joroisten kunnassa toimii viisi erityisopettajaa, joiden lisäksi yhtenäiskoulussa toimii määräaikaaisesti lukuvuoden 2023–2024 yksi laaja-alainen erityisopettaja. Kolme heistä toimii lukuvuonna 2024–2025 erityisluokanopettajina ja kaksi laaja-alaisena erityisopettajana. Viisi erityisopettajaa toimii yhtenäiskoulussa ja yksi Kuvansissa. Lisäksi osa koulunkäynninohjaajien työpanoksesta on erityisopetuksen kustannuspaikalla. Erityisopetusta ostetaan myös tarpeen mukaan muilta kunnilta, kuntayhtymiltä, valtiolta ja joissakin tapauksissa hyvinvointialueelta.

APIP-toiminta

Toiminnan tarkoituksena on tarjota lapselle koulupäivän jälkeen turvallinen ja lapsen kasvua tukeva ympäristö, jossa hän voi ammattitaitoisen ohjaajan valvonnassa viettää vapaa-aikaansa.

Perusopetuksen hankkeet

Perusopetuksen hankkeiden avulla kunta pyrkii vastaamaan opetushallituksen ja opetusministeriön asettamien painopistealueiden kehittämiseen. Joroinen on saanut valtion erityisavustusta seuraaviin hankkeisiin: Kerhotoiminta, Lukeva tulevaisuus -hanke lukutaidon- ja lukemisen kulttuurin kehittämiseen ja näiden lisäksi perusopetuksen hankkeena jatkaa kestävän kehityksen hanke "Ympäristöagentit 2030".

Vastuuhenkilöt: Yhtenäiskoulun ja lukion rehtori, vastuuopettaja ja Kuvansin koulunjohtaja

Määräraha-aulukko sitovalla tasolla:

	TP 2023	TA 2024	TA muutos 2024	TA yht. 2024	Toteuma 1-6 kk	Poikkeama	Käyttö %
00031050 Perusopetus							
TOIMINTATUOTOT	282 408	202 473		202 473	45 401	-157 072	22,4
TOIMINTAKULUT	-4 839 950	-4 879 221		-4 879 221	-2 425 123	2 454 098	49,7
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-4 557 541	-4 676 748	0	-4 676 748	-2 379 722	2 297 026	50,9
Poistot ja arvonalentumiset	-10 189	-10 189		-10 189	-5 094	5 095	50,0
TILIKAUDEN YLI- /ALIJÄÄMÄ	-4 567 730	-4 686 937	0	-4 686 937	-2 384 816	2 302 121	50,9

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut	Toteuma 1-6 kk
Lukemisen ja lukukulttuurin arviointi ja kehittäminen	Hankkeen toimintasuunnitelman toteuttaminen yhdessä yhteistyötahojen kanssa.	Hankkeessa toteutetut toimet. Lukuvuosiarviointi sekä lukuvuoden aikana tehtävät kyselyt.	Toteutunut suunnitellusti ja lisäksi hanke on saanut paljon myönteistä palautetta.
Koulupolun nivelvaiheiden arviointi ja kehittäminen	Yhteistyö esikoulun- ja alkuopetuksen välillä, sekä toisen asteen oppilaitosten kanssa. Suunnittelu ja tiedonvaihto.	Opetussuunnitelmaan kirjatut uudet toimintatavat.	Tiedonvaihtoa toteutettu.
Kouluyhteisön kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistäminen.	Erilaisten tapahtumien, retkien, ja yhteisten tilaisuuksien järjestäminen. Oppilaiden osallistaminen tapahtumien järjestelyissä. Kartoitetaan oppilaiden toiveita kyselyn avulla. Henkilöstölle tarjotaan mahdollisuutta pitää työhyvinvointia lisääviä tapahtumia.	Toteutuneet tapahtumat, retket ja tilaisuudet. Lukuvuosiarviointi sekä oppilaskyselyjen analysointi ja tarvittavat toimenpiteet. Toteutuneet tyhyiltapäivät ja -illat. Työhyvinvointikyselyn läpikäyminen ja sen tuloksista keskusteleminen tiimeissä ja koko työyhteisön palaverissa.	Yhteisiä retkiä, tapahtumia ja toimintapäiviä on toteutettu suunnitelmallisesti. Tyhy-toiminta on ollut suunnitelmallista.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:
Henkilöstön jaksaminen.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Perusopetuksen talousarviossa on huomioitu Joroisten kunnan perus- ja lukio-opetuksen järjestämissuunnitelma vuosille 2020–2025. Talousarviovuonna opetusryhmiä suunniteltiin yhdistettävän Kuvansin koulussa, mutta oppilasmäärän takia yhdistämistä ei toteuteta lukuvuodeksi 2024–2025.

Tällä erää riskit eivät ole toteutuneet.

2.4 Lukio

Palvelusuunnitelma:

Lukio antaa opetussuunnitelman mukaisesti opiskelijoille laajan yleissivistyksen ja jatko-opintokelpoisuuden sekä elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Lukio antaa opiskelijoille edellytyksiä elinikäiseen oppimiseen ja itsensä kehittämiseen sekä auttaa opiskelijoita tasapainoiseksi ja toiset huomioonottavaksi ihmiseksi. Joroisten lukio on aktiivinen yhteistyössä ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Lukio järjestää yrittäjäkasvatusta ja tarjoaa urheilulinjoja.

Vastuhenkilö: Yhtenäiskoulun ja lukion rehtori ja vastuupettaja

Määräraha-aulukko sitovalla tasolla:

	TP 2023	TA 2024	TA muutos 2024	TA yht. 2024	Toteuma 1-6 kk	Poikkeama	Käyttö %
00032000 Lukio							
TOIMINTATUOTOT	50 759	71 850		71 850	19 946	-51 904	27,8
TOIMINTAKULUT	-870 171	-953 831		-953 831	-468 649	485 182	49,1
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-819 412	-881 981	0	-881 981	-448 703	433 278	50,9

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut	Toteuma 1–6 kk
Lukion näkyvyyden kasvattaminen	Tuotetaan materiaalia paikallislehtiin, sosiaalisiin medioihin ja kanaviin. Pyritään tekemään paremmin lukion toimintaa näkyväksi myös yhtenäiskoulun puolella ja erilaisissa tapahtumissa	Esimerkiksi toteutetut tapahtumat, erilaiset artikkelit yms. paikallisissa julkaisuissa. Sosiaalisen median mittaaminen/ tavoitettavuus.	Kevään aikana opiskelijoiden ja henkilöstön ansioista lukio on saanut näkyvyyttä sekä somessa että paikallisessa lehdessä. Ensimmäisiä hakijoita oli runsaasti joka näky myös positiivisesti ulospäin.
Yhteisöllisyyden lisääminen	Toteutetaan yhdessä oppilaskunnan ja opettajien kanssa erilaisia tapahtumia ja tarvittaessa koulutusta, joiden avulla parannetaan yhteisöllisyyttä	Opiskelijakunnan hallitus ottaa aktiivisempaa roolia suhteessa opiskelijakuntaan ja heiltä tulleita ehdotuksia esitellään säännöllisesti opettajille kokouksissa.	Lukiossa on järjestetty sisäisiä tapahtumia, esim. lentopallo- ja salibandyturnauksia henkilöstön ja opiskelijoiden välillä. Opiskelijat sisustivat opiskelijakunnan huoneen.

		Toteutuneet tapahtumat.	
Henkilöstön jaksamisen kehittäminen.	Tarjotaan opettajille ja muulle henkilökunnalle tukea ja tyhyilyä. Mahdollisuuksien mukaan pyritään jakamaan iso ensimmäinen vuosikurssi.	Työhyvinvointikyselyn läpikäyminen ja sen tuloksista keskusteleminen tiimeissä ja koko työyhteisön palaverissa.	Ryhmiä on saatu jaettua. Tyhytapahtumia on ollut tasaisesti tarjolla. Erityisenä tapahtumana Saunarekan vierailu.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Venäjän hyökkäyssodan aiheuttama epävakaa maailmatilanne sekä siitä aiheutuvat valtakunnalliset ja globaalit vaikutukset. Henkilöstön jaksaminen.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Yrittäjyyskasvatuksen osalta jatketaan yhteistyötä Oman Osuuskunnan sekä paikallisen yrittäjäjärjestön sekä yrittäjien kanssa. Uuden lukion opintosuunnitelman myötä toimintaa kehitetään yrittäjyyskasvatussuunnitelman mukaisesti. Yrittäjyys on jatkossa toinen lukion painopistealueista

Kansainvälisyyden painottaminen yhdessä yrittäjyyden kanssa tuo opiskelijoille hyviä valmiuksia tulevaisuuden haasteisiin.

Lukiossa tulee aloittamaan syksyllä yhteensä 36 uutta opiskelijaa, joista viisi kansainvälistä opiskelijaa Finest Futuren kautta, ja yksi muuten Joroisiin muuttanut kv-opiskelija. Ryhmän suuri koko ja useat kv-opiskelijat tarjoavat mahdollisuuksia. Yhdessä viime vuoden 36 opiskelijan kanssa lukion opiskelijamäärä kasvaa 94 opiskelijaan. Yhteisöllisyyden kannalta on positiivinen haaste saada lukion yhteishenki toimivaksi.

Tulevaisuutta ajatellen pitäisi tietää kuinka paljon kv-opiskelijoita olemme valmiita ottamaan vastaan. Lukioon haki myös tänä vuonna enemmän kansainvälisiä opiskelijoita, kuin pystyimme ottamaan vastaan. Jo nykyisellä 10 opiskelijan vuositahdilla heitä on parin vuoden päästä kunnassa n. 40, ja heille pitää järjestää S2 opetusta sekä asunnot. Vietnamista on auennut meille mahdollisuus kahden väliseen yhteistyöhön, jolloin meille tulevat opiskelijat olisivat paremmin tietoisia mihin ovat tulossa.

Riskit eivät ole toteutuneet, henkilöstö on jaksanut hyvin. Ensi lukuvuodelle on positiivinen haaste, niin yhteisöllisyyden kuin henkilöstön jaksamisen kannalta. Opetushenkilöstön määrä on mitoitettu satunnaisen opintojaksojen (ennen kurssi) jakamiseen, opiskelijamäärän ollessa noin 70 opiskelijaa, nyt heitä on tulossa 94. Aloittavien opiskelijoiden määrä on niin suuri ykkösellä ja kakkosella, että osalla opettajista tulee olemaan todella paljon tunteja, heidän jaksamisensa voi olla tiukalla talven ja kevään aikana.

2.5 Kirjasto

Kirjastotoimi pyrkii osaltaan takaamaan hyvin toimivat lähipalvelut kunnissa sekä osallistumaan savolaisen verkostomaisen kirjastoyhteistyön luomiseen, keskiössä savolainen kirjastoasiakkuus. Toimintaa ohjaavat laki yleisistä kirjastoista ja kunnan strategia ja niiden mukaiset tavoitteet.

Vastuhenkilö: Sivistysjohtaja

Määräraha- ja tulotaulukko sitovalla tasolla:

	TP 2023	TA 2024	TA muutos 2024	TA yht. 2024	Toteuma 1-6 kk	Poikkeama	Käyttö %
00034000 Kirjasto							
TOIMINTATUOTOT	5 615	3 772		3 772	1 289	-2 483	34,2
TOIMINTAKULUT	-326 793	-328 836		-328 836	-174 356	154 480	53,0
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-321 178	-325 064	0	-325 064	-173 067	151 997	53,2

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut	Toteuma 1–6 kk
Kulttuuritapahtumat ja muut tapahtumat lisäävät kuntalaisten hyvinvointia.	Järjestetään tapahtumia yhteistyössä kunnan muiden toimijoiden ja kolmannen sektorin kanssa sekä kehitetään edelleen omatoimisen toiminnan malleja.	Kirjastossa järjestettävien tapahtumien määrä. Osallistujien määrä.	Yhteensä 16 tapahtumaa, joissa oli ollut 227 osallistujaa.
Asukkaiden monipuolisen lukutaidon tukeminen. Monipuolinen lukutaito on keskeinen edellytys aktiivisen kansalaisuuden toteutumiseksi.	Kirjasto opastaa tieto- ja viestintäteknologian käytössä. Henkilöstö osaamisen ylläpitäminen.	Digituen asiakaskäyntien määrä.	Yhteensä 49 asiakaskäyntiä.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Kirjaston asiakaspalveluaika on haavoittuvainen nykyisellä henkilöstömäärällä. Toiminnan kannalta riskinä on myös työyhteisön ongelmat.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Yhden henkilön yllättävä työloma saattaa lyhentää asiakaspalveluaikaa. Työyhteisön ongelmiin on puututtu ja tilanteen ratkaisemiseksi tehdään edelleen muutoksia. Asiakaspalveluaikaa ei toistaiseksi ole tarvinnut lyhentää henkilöstömäärän vuoksi.

2.6 Vapaa sivistystyö

Palvelusuunnitelma:

Soisalo-opisto toimii Heinäveden, Joroisten, Leppävirran, Pieksämäen ja Varkauden alueella. Sen toimialat ovat vapaan sivistystyön koulutus (kansalaisopisto), taiteen perusopetuksen laaja oppimäärä (musiikkiopisto ja tanssikoulu sekä niiden varhaisiän opinnot) ja taiteen perusopetuksen yleinen oppimäärä (tanssikoulu, kuvataidekoulu, käsityökoulu ja taideleikkikoulu).

Soisalo-opisto tarjoaa kaikenikäisille monipuolisia harrastus- ja opiskelumahdollisuuksia ja tätä kautta edistää yksilön hyvinvointia. Toiminta-alueetta on koko Soisalo-opiston alue ja toimintaa Joroisissa on kirkonkylän ja Kuvansin lisäksi haja-asutusalueen kylillä.

Vastuuhenkilö: Sivistysjohtaja

Määräraha- ja tulotaulukko sitovalla tasolla:

	TP 2023	TA 2024	TA muutos 2024	TA yht. 2024	Toteuma 1-6 kk	Poikkeama	Käyttö %
00035000 Vapaa sivistystyö							
TOIMINTAKULUT	-91 606	-105 949		-105 949	-46 900	59 049	44,3
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-91 606	-105 949	0	-105 949	-46 900	59 049	44,3

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut	Toteuma 1–6 kk
Asiakastyytyväisyys säilyy edellisen vuoden tasolla	Kohdennetut asiakastyytyväisyyskyselyt, analysointi ja toimenpiteet	Asiakastyytyväisyyskyselyjen tulokset	Asiakastyytyväisyyskyselyt tehtiin helmikuussa. Kurssi-arvioinnin keskiarvo oli 4,5 (asteikolla 1–5), arviointi oli 0,7 % parempi kuin edellisessä kyselyssä. Suurimmat vaikutukset kurssille osallistumisesta on ollut: <ol style="list-style-type: none"> 1. Opin uusia taitoja 2. Olen tutustunut uusiin ihmisiin 3. Parantanut mielialaani. 98 % suosittelee kurssia muille ja 91 % osallistuisi kurssille ensikin lukuvuonna. 71 % vastaajista sai tiedon kurssista opinto-ohjelmasta (4 % enemmän kuin edellisessä kyselyssä). Taiteen perusopetuksenkin kyselyä uudistettiin ja tehtiin kohdennetut kyselyt. Käyn tunneilla mielelläni, antoi kiitettävän arvosanan 84 % ja olen tyytyväinen opetukseen, antoi kiitettävän arvosanan 79 % vastaajista.
Osallistujien määrä nousee 5 %	Veto- ja pitovoiman kasvattaminen osallisuutta lisäämällä	Joroislaisten osallistujien lukumäärä	1.1.–30.6. osallistujia on ollut 610. Viime vuonna vastaavaan aikaan oli 566. Osallistujien määrä on noussut 8 %

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Valtioneuvoston aikomat 15 %:n leikkaukset vuodelle 2024 vapaan sivistystyön valtionosuuksiin.

Osaavan henkilöstön rekrytointi.

Yleisen kustannustason nousu voi rajoittaa osallistumisen määrää.

Lasten ja nuorten taiteen perusopetuksessa osallistujien määrä voi alentua yleisen kustannustason noususta sekä kunnan ikärakenteen muutoksesta.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Hyvä asiakastytyväisyys kertoo siitä, että kuntalaiset käyttävät Soisalo-opiston tarjoamia palveluja ja ovat niihin tyytyväisiä. Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit aiheuttavat painetta siihen, että asiakastytyväisyys pysyy vähintään nykyisellä tasolla. Muutoin on vaarana, että asiakkaat eivät käytä palveluitamme. Opisto haluaa kohdentaa kyselyitä nykyistä paremmin, analysoida tulokset ja valita kehittämiskohteet, tehdä kohteille toteuttamissuunnitelma ja seurata niiden vaikutuksia. Tuloksista ja kehittämiskohteista kerrotaan myös asiakkaille, jolloin he kokevat, että kyselyyn vastaamisella on merkitystä. Tämä lisää heidän osallisuuden kokemustaan.

Opetustunnin kustannus nousee jatkuvasti. Tästä syystä osallistujien määrän nousu on tärkeää. Silloin opetustunnin järjestämisen kustannuksia katetaan nykyistä enemmän maksutuotoilla. Tämä puolestaan vähentää paineita korottaa kurssimaksuja tai kunnan tuntihintaa.

Keskeisten toiminnallisten ja taloudellisten riskien toteutuminen:

Valtioneuvosto teki 13,7 % leikkauksen vuoden 2024 vapaan sivistystyön valtionosuuksiin. Soisalo-opistossa vuoden 2024 vapaan sivistystyön tuntimäärää vähennettiin 6 %. Vapaasta sivistystyöstä vähentynyt tuntimäärä on Joroisten alueella siirretty erityisesti lapsille ja nuorille suunnattuun taiteen laajaan perusopetukseen, jonka järjestämiseen Joroisten kunnan alueella saatiin OKM:ltä järjestämislupa 1.1.2024 alkaen. Tämä on edistänyt taiteen perusopetuksen saavutettavuutta vuodenvaihteen alusta. Joroislaisten taiteen perusopetuksen harrastajamäärä on kasvanut.

Vapaassa sivistystyössä asiakastytyväisyys on säilynyt edellisen vuoden tasolla, ja osallistujien määrä on noussut viime vuoteen verrattuna, joten riskit eivät niiltä osin ole toteutuneet.

2.7 Hyvinvointi

Palvelusuunnitelma:

Hyvinvointipalvelut sisältävät liikuntatoimen, nuorisotoimen, etsivän nuorisotyön, nuorten työpajan, kulttuuritoimen ja museon. Liikuntapalvelut luovat edellytyksiä ja mahdollisuuksia kuntalaisten aktiiviseen ja liikkuvaan elämään. Nuorisopalveluilla tuetaan nuorten kasvua ja itsenäistymistä, edistetään aktiivista kansalaisuutta ja sosiaalista vahvistumista sekä parannetaan kasvu- ja elinoloja. Nuorten työpaja siirtyi 1.1.2023 työllisyysyksiköstä nuorisotoimeen ja ehkäisevä päihdetyö sosiaalitoimesta sivistystoimeen. Kulttuuripalveluiden tavoitteena on edistää, tukea ja järjestää kulttuuritoimintaa sekä ylläpitää museotoimintaa. Tärkeitä yhteistyökumppaneita ovat kunnassa toimivat järjestöt ja kylät.

Joroisten kunta pyrkii edistämään asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestämään asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla. Hyvinvointipalveluiden tehtävänä on tarjota kuntalaisille hyvinvointia tukevia ja lisääviä vapaa-ajan palveluja.

Joroisten hyvinvointikertomus ja –suunnitelma linjaavat kunnan hyvinvoinnin ja terveyden (HYTE) edistämistä vuosille 2021–2025 kokoamalla yhteen kunnan terveyteen ja hyvinvointiin liittyvät tiedot, vertaa niitä verrokkikuntiin ja linjaa hyvinvointivajeista HYTE-työn tärkeimmät painopisteet vuosille 2021–2025:

- Päihteiden käytön ehkäisy
- Turvallisuuden vahvistaminen
- Terveellisten elämäntapojen edistäminen
- Osallisuuden vahvistaminen

Kunnille otettiin vuoden 2023 alusta käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa, HYTE-kerroin.

Talousarviovalmistelun yhteydessä teknisestä toimesta on tulevalle vuodelle siirretty sivistystoimeen liikuntapaikkojen hoitamiseen ja liikuntavälineistön hankintaan kuuluvia varoja yhteensä 245 839 euroa lautakunnan talousarviokäsittelyn jälkeen.

Vastuhenkilö: Hyvinvointipäällikkö

Määräraha- ja tulotaulukko sitovalla tasolla:

	TP 2023	TA 2024	TA muutos 2024	TA yht. 2024	Toteuma 1-6 kk	Poikkeama	Käyttö %
00035500 Hyvinvointi							
TOIMINTATUOTOT	114 060	85 254		85 254	62 671	-22 583	73,5
TOIMINTAKULUT	-514 140	-786 199		-786 199	-374 247	411 952	47,6
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-400 080	-700 945	0	-700 945	-311 576	389 369	44,5
Poistot ja arvonalentumiset	-3 593	-1 458		-1 458	-2 152	-694	147,6
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-403 673	-702 403	0	-702 403	-313 728	388 675	44,7

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut	Toteuma 1–6 kk
Liikuntapalvelut tukevat ja lisäävät kuntalaisten hyvinvointia ja toimintakykyä.	Järjestetään liikunta-aiheisia tapahtumia sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohde- ja ikäryhmät huomioon ottaen. Annetaan liikuntaneuvontaa ja tuetaan kolmannen sektorin tuottamia harrastusmahdollisuuksia.	Ohjattujen ryhmien ja osallistujien määrä. Tapahtumiin osallistuvien määrä. Myönnettyjen avustusten määrä.	Ohjattuja liikuntaryhmiä ajalla 1.4.–30.6. oli 12 kpl ja viikoittaisia osallistujia 110–130. Lisäksi oli KunnanStartti60+-ryhmä yhteistyössä Tanhuvaaran Urheiluopiston kanssa, 23.5. lähiohjauskerralla oli kahdeksan osallistujaa. 11.4. järjestettiin urheilijoiden ja urheiluvaikuttajien palkitsemistilaisuus yhdessä Varkauden kanssa ja 19.–20.4. salibandypuulaaki, johon osallistui 11 joukkuetta. Avustuksia myönnettiin 12 hakijalle.
Nuorisopalvelut tukevat ja lisäävät nuorten hyvinvointia ja vaikuttamismahdollisuuksia.	Nuorille tuotetaan matalan kynnyksen palveluita ja tilatoimintaa lähipalveluna. Toimintaa järjestetään myös alakouluikäisille. Etsivä nuorisotyöntekijä tavoittaa jokaisen nuoren, joka hänelle on ilmoitettu. Nuorten työpaja auttaa pajalla	Nuorisotila- ja nuorisovaltuustotoiminta. PAREnt-tilastointijärjestelmä. PARTY-tilastointijärjestelmä.	Nuorisopalvelujen matalan kynnyksen toiminta on toteutunut tavoitteiden mukaisesti: - junnunuokkarit joka tiistai sekä kesällä junnunuokkari yhden viikon - toiminnallinen perjantai joka kuukausi -tilatoiminta ollut päivittäistä, ei keskeytyksiä. Koko perheen kesäretki tehtiin Linnanmäelle 4.6.

	olevia nuoria löytämään kunkin elämäntilanteeseen sopivan ratkaisun yksilöllisen ohjauksen avulla. Ehkäisevää päihdetyötä (EPT) tehdään yhteistyössä eri tahojen kanssa ja ollaan mukana myös alueellisessa PAKKA-toimintamallissa.		Nuorisovaltuustotoiminta on ollut aktiivista ja nuorten kuulemistilaisuus järjestettiin 18.4. Etsivässä nuorisotyössä yhteydenottoja oli 34, joista 32 johti asiakkuuteen ja nuorten työpajalla oli 18 nuorta.
Kulttuuripalvelut tukevat ja lisäävät kuntalaisten hyvinvointia.	Järjestetään kulttuuritoimintaa (Veteraanipäivän tapahtumat, Hilpeä Hämärä, Itsenäisyysjuhla ja muut tapahtumat). Ylläpidetään kulttuuriperintöä (varhaiskasvatuksen museopäivät, tonttupolku ja muut museon tapahtumat) ja kehitetään kyliä (kyliden avustukset).	Kulttuuritoiminta. Museon toiminta. Kyliden toiminta.	Veteraanipäivän seppeleenlaskutilaisuus järjestettiin yhteistyössä seurakunnan kanssa 27.4. Museo avattiin 1.6. ja eläimet saatiin museolle myös tänä kesänä. Kyliden kehittämisavustusta myönnettiin kolmelle hakijalle, yhteensä 6500 €. Myös Oma osuuskunta jakoi kehittämisavustusta.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Nuorten työpajatoiminta ja ehkäisevä päihdetyö siirtyivät sivistystoimen alle, jolloin riskinä voi olla se, että kunnalla ei ole riittävästi resursseja toteuttaa toimintaa. Joroisten työpajalle on myönnetty valtionapukelpoisuus 1.11.2021 lukien, mutta uuden toiminnan myötä valtionapukelpoisuus on arvioitu uudelleen. Haasteena saattaa olla myös käyttöön sopimaton toimitila (nuorten työpaja).

Tällä erää riskit eivät ole toteutuneet.